

Spinele cartii

Luiza Seche

Această ediție a *Dicționarului de sinonime* este ultima carte semnată de Luiza Seche, pe care Doamna lexicografiei românești a construit-o, într-un mod variat și rafinat, combinând criteriul ierarhiei semantice cu valorile funcționale, asigurându-i astfel o bază științifică fără precedent în literatura de specialitate.

De-a lungul a mai bine de patru decenii a fost autor, coautor sau redactor-coordonator al celor mai reprezentative și prestigioase lucrări din domeniul dezvoltării și cultivării limbii române. Printre ele trebuie menționate: *Dicționarul limbii române literare contemporane* (4 vol.), *Dicționarul enciclopedic român* (4 vol.), *Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, *Dicționarul limbii române*, apărut sub egida Academiei Române (5 vol., literele M, N și P), *Dicționarul limbii române pentru elevi*, *Bibliografia analitică a limbii române contemporane* și, desigur, *Dicționarul explicativ al limbii române*, lucrare fundamentală pentru lexicografia românească, a cărei elaborare a condus-o cu pasiune și dăruire (fiind, așa cum familiar și binemeritat o numea acad. Ion Coteanu, „mama DEX-ului”). Si acestea nu sunt decât câteva exemple pentru acel respect al „lucrului bine făcut”, care a marcat continuu laborioasa activitate de lexicograf a Luizei Seche.

Cu aceeași dăruire și competență cu care și-a onorat de-a lungul vieții profesiunea, a încreștinat tiparului această ediție – revizuită și îmbogățită – a prezentului *Dicționar* – un ultim dar adresat cititorilor „întru cinstirea limbii românești”.

Luiza Seche

Irina Preda

DICTIONAR DE SINONIME

In memoriam MIRCEA SECHE

adj. = adjectiv
 adv. = adverb
 AGRIC. = agricultură
 AGRON. = agronomie
 ANAT. = anatomie
 arg. = argou, argotic
 arh. = arhaizant
 ARHEOL. = arheologie
 ARHIT. = arhitectură
 art. = articol, articulat
 ARTE PLAST. = arte plastice
 ASTRON. = astronomie
 AV. = aviație
 BAN. = Banat
 BIOL. = biologie
 BIS. = biserică, religie
 BOT. = botanică
 BUCOV. = Bucovina
 CHIM. = chimie
 concr. = concretizat
 conj. = conjuncție
 CONSTR. = construcții
 CONT. = contabilitate
 COR. = coregrafie
 depr. = depreciativ
 DOBR. = Dobrogea
 EC. = economie
 EC. POL. = economie politică
 ENTOM. = entomologie
 fam. = familiar
 FARM. = farmacie
 fig. = figurat
 FILOL. = filologie
 FILOZ. = filozofie
 FIN. = finanțe
 FITOP. = fitopatologie
 FIZ. = fizică
 FIZIOL. = fiziologie
 FON. = fonetică; fonologie
 GEOGR. = geografie
 GEOM. = geometrie
 GRAM. = gramatică
 IHT. = ihtiologie
 impr. = impropriu
 IND. = industrie
 INF. = informatică
 interj. = interjecție
 invar. = invariabil
 ir. = ironic

IST. = istorie
 inv. = învechit
 JUR. = științe juridice
 LINGV. = lingvistică
 LIT. = literatură
 livr. = livresc
 LOG. = logică
 MAR. = marină
 MARAM. = Maramureș
 MAT. = matematică
 MEC. = mecanică
 MED. = medicină
 MED. POP. = medicină populară
 MED. VET. = medicină veterinară
 MET. = meteorologie
 MIL. = militarie
 MITOL. = mitologie
 MITOL. POP. = mitologie populară
 MOLD. = Moldova
 MUNT. = Muntenia
 MUZ. = muzică
 n. pr. = nume propriu
 num. = numeral
 OLT. = Oltenia
 OPT. = optică
 ORNIT. = ornitologie
 PED. = pedagogie
 peior. = peiorativ
 PICT. = pictură
 pl. = plural
 POL. = politică
 pop. = popular
 prep. = prepoziție
 pron. = pronume
 PSIH. = psihologie
 reg. = regional
 s. = substantiv
 sg. = singular
 SILV. = silvicultură
 TEHN. = tehnică
 TEXT. = textile; industria textilă
 TIPOGR. = tipografie
 TOPOGR. = topografie
 TRANS. = Transilvania
 v. = vezi (cuvântul, cuvintele)
 vb. = verb
 ZOOL. = zoologie
 ZOOTEHN. = zootehnie

BIBLIOGRAFIA LUCRĂRILOR CONSULTATE

Dicționare. Lexicoane. Enciclopedii. Studii

- Dictionnaire encyclopédique pour tous*, Librairie Larousse, Paris, 1965.
Dictionnaire de la presse écrite et audiovisuelle, Espagnol-français-italien, portugais-roumain, La Maison du Dictionnaire, Paris, 1981.
Dicționar de economie politică, Editura Politică, București, 1974.
Dicționar enciclopedic român, vol. I-IV, Editura Politică, București, 1962-1966.
Dicționar de etică pentru tineret, Editura Politică, București, 1969.
Dicționar de filozofie, Editura Politică, București, 1978.
Dicționar german-român, Editura Academiei, București, 1989.
Dicționar politic, Editura Politică, București, 1975.
Dicționarul explicativ al limbii române (DEX), Editura Academiei, București, 1975, Supliment, 1988, ed. a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.
Dicționarul limbii române, tom, I-II (A-De; F-lojniță), Academia Română, București, 1913-1948.
Dicționarul limbii române, serie nouă, tom. VI-XIV (M-Z), Editura Academiei, București, 1965-2000.
Dicționarul limbii române pentru elevi, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983; Editura Cartea Școlii, București, 2000.
Dicționarul limbii române literare contemporane, vol. I-IV, Editura Academiei, București, 1955-1957.
Dicționarul limbii române moderne, Editura Academiei, [București], 1958.
Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Editura Academiei, [București], 1982.
Larousse médical, Librairie Larousse, Paris, 1962.
Lexiconul tehnic român (elaborare nouă), vol. I-XVIII, Editura Tehnică, București, 1957-1966.
Mic dicționar diplomatic, Editura Politică, București, 1967.
Mic dicționar enciclopedic, ed. a II-a, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
Petit Larousse en couleurs – Dictionnaire encyclopédique pour tous, Librairie Larousse, 1975.
Terminologia educației fizice și sportului, Editura Stadion, București, 1973.
The Concise Oxford Dictionary of Current English, Oxford, 1954.
Webster's New-World Dictionary of the American Language, Cleveland-New York, 1966.
 Bobancu, Vasile (coordonator), *Dicționar de matematici generale*, Editura Enciclopedică, București, 1974.
 Bolocan, Gheorghe, *Dicționar rus-român*, Editura Științifică, București, 1964.
 Candrea, I.-A. – Adamescu, Gh., *Dicționar enciclopedic ilustrat*, Editura „Cartea Românească”, București, 1931.
 Ciorănescu, Alejandro, *Diccionario etimológico rumano*, Biblioteca Filológica, Universidad de la Laguna, 1958-1961.

- Res Dumitrescu, Florica, *Dicționar de cuvinte recente*, Editura Albatros, 1982; ed. a II-a, Editura Logos, 1997.
- Façon, Nina, *Dicționar italian-român*, Editura Științifică, București, 1963.
- Galtier, Marcel – Delamare, Valéry, *Dictionnaire des termes techniques de médecine*, Librairie Maloine S.D., Paris, 1965.
- Gilbert, P., *Dictionnaire de mots nouveaux*, Hachette Tchou, Paris, 1971.
- Iordan, Iorgu, *Limba română actuală – O gramatică a greșelilor*, ed a II-a, Editura Socec et co., București, [1974].
- Iordan, Iorgu, *Limba română contemporană*, ed. a II-a, Editura Ministerului Învățământului, [București], 1956.
- Isbășescu, Mihai, *Dicționar german-român*, Editura Științifică, 1959.
- Lehin, I.B., Petrov, F.N., *Slovari înnostranîi slov*, Moskva, 1954.
- Marcu, Florin, *Marele dicționar de neologisme*, Editura Saeculum I.O., București, 2000.
- Robert, Paul, *Dictionnaire alphabétique de la langue française*, Société du Nouveau Littré, Paris, 1976.
- Seche, Luiza – Seche, Mircea, *Dictionarul de sinonime al limbii române (DSR)*, Editura Academiei, 1982.
- Şăineanu, Lazăr, *Dicționar universal al limbii române*, Editura Litera, Chișinău, 1998.
- Tiktin, H., *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, vol. I-III, București, 1903-1924.
- Ursu, N.A., *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1962.
- Vaccaro, Gennaro, *Dizionario delle parole nuovissime e difficili – Neologismi. Esotismi. Barbarismi. Regionalismi*, Supplemento annuale a tutti i vocabolari della lingua italiana, 2-a edizione, Roma, 1967.

A a

A interj. v. of.

ABÁ s. dimie, pânură.

ABÁC s. numărătoare.

ABÁCÁ s. v. nomogramă.

ABANDÓN s. abandonare, părăsire.

ABANDONÁ vb. 1. a lăsa, a părăsi. (*Și-a ~ familia*) 2. a renunța. (*A ~ o dispută*). 3. v. ceda.

ABANDONÁRE s. v. abandon.

ABANDONÁT adj. părăsit.

ABANÓS s. (livr.) eben.

ABATÁJ s. (MAR.) carenaj.

ABÁTE vb. 1. v. devia. 2. a se depărta, a devia, a deroga, a divaga, a se îndepărta. (*S-a ~ de la subiect*) 3. a da, a se opri, a trece. (*Se ~ în drum și pe la el*). 4. v. contraveni. 5. a distrage, a susțrage. (*Gindurile îl ~ de la lucrul*)

ABÁTERE s. 1. v. deviere. 2. abnormitate, anomalie, devianță, deviere. (*O ~ inexplicabilă*) 3. v. excepcie. 4. v. neregulă.

ABÁTÚT adj. v. supărăt.

ABC s. abecedar.

ABDOMÉN s. (ANAT.) burtă, pîntece, (pop.) foale, (fam.) burduhan.

ABDOMINÁL adj. (ANAT.) ventral.

ABECEDÁR s. abc.

ABERÁNT adj. v. absurd.

ABERÁNTĂ s. aberație.

ABERÁȚIE s. 1. v. *absurditate*. 2. (FIZ.) aberație cromatică = cromatism. 3. aberație vizuală v. astigmatism.

ABHORÁ vb. a detesta, a ură.

ABIÁ adv. 1. doar, numai, tocmai. (*Răspunsul îi vine ~ în zori*) 2. greu, (pop.) anevoie. (~ a scăpat cu viață).

ABIETACÉE s. v. pinacee.

ABIETINÉE s. v. pinacee.

ABÍL adj. 1. v. *îndemnatic*. 2. (fam.) descurcăre. (*Om ~*) 3. (rar) dexter, dibaci.

ABILITÁ vb. a împuternici.

ABILITÁTE s. v. *îndemnare*.

abilitate s. v. DELEGAȚIE.

ABÍS s. v. *prăpastie*.

***ABITÍR** adv. (pop. și fam.) dihai.

ABJÉCT adj., s. 1. adj., s. v. *ticălos*. 2. adj. v. *ticălos*. 3. adj. *dезгустător*.

ABJÉCTIE s. v. *ticăloșie*.

ABJURÁ vb. a (se) lepăda, a renega. (*A ~ de la o credință*)

ABJURÁRE s. abjurăție, lepădare, renegare.

ABJURÁTIE s. v. abjurare.

ABLACTÁRE s. v. *ablactație*.

ABLACTÁȚIE s. ablactare.

ABLAȚIÚNE s. (MED.) divulsiune, exereză, extirpare, scoatere.

ABLAUT s. alternanță vocalică, apofanie.

ABLEPSÍE s. v. *cecidate*.

ABNEGÁ vb. a ablega, a contesta, a lepăda, a nega, a tăgădui.

ABNORMITÁTE s. anomalie, enormitate.

ABNEGÁȚIE s. v. *devotament*.

ABNÓRM adj. abnormal, neobișnuit.

ABOLÍ vb. (JUR.) a desființa, a suprima.

ABOLÍRE s. (JUR.) aboliriune, desființare, suprimare.

ABOLÍTIUNE s. v. *abolire*.

abominábil adj. v. *DEZGUSTĂTOR*. *ÎNGROZITOR*.

ABÓRD s. v. *abordare*.

ABORDÁ vb. 1. v. *acosta*. 2. (fig.) a ataca. (*A ~ o problemă*)

ABORDÁBIL adj. v. *accesibil*.

ABORDÁJ s. v. *abordare*. și cărti

ABORDÁRE s. abord, abordaj, acostare.

ABORIGÉN adj., s. v. *băstinaș*.

abracadabrant adj. v. *NEOBIŞNUIT*.

ABRAZÁRE s. v. *abraziune*.

ABRAZIÚNE s. (TEHN.) *abrazare*, atritaune. (*~a unui material dur*)

ABREVIÁ vb. a prescurta, a scurta.

ABREVIÁT adj. prescurtat, scurcat.

ABREVIÁTIE s. v. *abreviere*.

ABREVIÉRE s. abreviație, prescurtare, scurcare.

ABROGÁ vb. (JUR.) a anula, a infirma, a invalida, a suprima.

ABROGÁRE s. (JUR.) *abrogație*, anulare, infirmare, invalidare, suprimare.

ABROGÁT adj. (JUR.) anulat, invalidat, suprimit.

ABROGÁTIE s. v. *abrogare*.

ABRÚPT adj. 1. drept, perpendicular, pieptis, pieziș, prăpătios, priporos, repede, rînos, vertical. 2. (despre stil) contrastant, inegal.

ABRUTIZÁ vb. a (se) animaliza, a (se) dezumaniza, a (se) îndobitoци.

ABRUTIZÁRE s. animalizare, dezumanizare, îndobitoare.

ABRUTIZÁT adj. animalizat, dezumanizat, îndobitoct.

abscons adj. v. *NECLAR*.

ABSÉNT adj. 1. lipsă. (*A fost ~ la apel*). 2. v. *distrat*. 3. (fig.) pierdut. (*O privire ~ă*)

ABSENTEÍSM s. v. absentă.

ABSENTÁ vb. a lipsi.

ABSENȚĂ s. 1. lipsă. (*~a lui a fost remarcată*). 2. v. *distracție*. 3. (impr.) absentism.

ABSINT s. 1. (BOT.) pelin. 2. băutură alcoolică.

ABSOLÚT adj., adv. 1. adj. adînc, complet, deplin, desăvîrșit, perfect, profund, total. (*Liniște ~ă*). 2. adv. v. *integral*. 3. adj. suroran, total. (*Un dispreț ~ă*). 4. adj. necondiționat, suprem, suveran. (*Autoritate ~ă*). 5. adj., adv. imperios, neapărat, stringent. (*Era ~ă nevoie să...*) 6. adv. v. *desigur*.

ABSOLUTÍSM s. (POL.) autocrație, tiranie.

ABSOLUTÍST adj. (POL.) autocrat, autocratic.

ABSOLUTIÚNE s. v. *absolvire*.

ABSOLVÉNTĂ s. v. *absolvire*.

ABSOLVÍ vb. 1. a isprăvi, a sfîrși, a termina. (*A ~ liceul*). 2. a cruta, a ierta, a scuti. (*A ~ de pedeapsă*).

ABSORVÍRE s. 1. absolviune, absolvire, isprăvire, terminare. (*~ a unei școli*). 2. crutare, iertare, scutire. (*~ de o pedeapsă*)

ABSORBÁNT adj. absorbtiv, absorbitor.

ABSORBÍ vb. 1. a aspira, a încorpora, a înghiți, a resorbi, a sorbi, a suge, a trage. (*Pământul ~ apa de precipitații*). 2. a acapara, a domina, a preocupa, a stăpini. (*~ rezolvarea problemei*)

ABSORBTIE s. încorporare, resorbție.

ABSTENTIÚNE s. v. *abstinență*.

ABSTINÉNT adj. cumpătat, reținut.

ABSTINÉNTĂ s. abstinențe, continentă, cumpătare, reținere.

ABSTRACT adj. 1. v. *teoretic*. 2. (ARTE PLAST.) nonconfigurativ.

ABSTRACTIONISM s. artă abstractă, artă nonconfigurativă.

ABSTRÚS adj. abscons.

ABSÚRD adj., s. 1. adj. aberant, ilogic, neologic, neațional, prostesc, stupid, (livr.) elucubrant, irațional. (*Un argument ~ă*). 2. s. v. *absurditate*.

ABSURDITÁTE s. 1. aberație, aiureală, bazaconie, enormitate, fantasmagorie, ineptie, prostie, stupiditate, (livr.) elucubrație. (*Ce spui tu e o ~ !*) 2. absurd, ilogism, nonsens. (*~a unei situații*)

abțigu vb. v. *ÎMBĂTA*.

ABȚIBÍLDURI s. (fam.) măruntișuri, nimicuri, smecherii.

ABȚINE vb. a se înfrâna, a se opri, a răbdă, a se reține, a se stăpini, a se ține.

ABȚINERE s. înfrâñare, reținere, stăpîñire.

ABUNDÉNT adj. v. bogat.

ABUNDÉNTĂ s. v. *belșug*.

ÂBUR s. v. *vaporii*.

ABURÍT adj. (fig.) brumat.

ÂBÚZ s. 1. deboșă, exces, samavolnicie, silnicie. (*Blamat pentru ~urile lui*). 2. v. exces.

ABUZÍV adj., adv. 1. adj. arbitrar, despotic, excesiv, samavolnic, silnic. (*Măsuri ~e*). 2. adv. arbitrar, samavolnicește. (*Procedea ~ă*)

ABZICE vb. a dezaproba, a refuza.

AC s. 1. ac cu gămălie = (pop.) bold; ac de cap = ac de păr; ac de păr v. ac de cap. 2. v. minutar. 3. v. macaz. 4. ac obturator v. poantou.

ACADEMÍC adj. 1. distins, solemn, (livr.) elevat. (*Ton ~ă*). 2. conventional, (fig.) rece. (*Pictură ~ă*)

ACAJÚ s. v. mahon.

ACALÉFE s. 1. (ZOOL.) v. *scifozoare*.

ACALMÍE s. v. *liniște*.

ACANTACÉE s. v. *acantacee*.

ACÁNTĂ s. v. *acantacee*.

ACANTIFÉR adj. acantifor.

ACAPARÁ vb. 1. (fig.) a monopoliza. (*A ~ discuția*). 2. v. *absorbi*.

ACAPARÁNT adj., s. v. *acaparator*.

ACAPARÁRE s. (fig.) monopolizare.

ACAPARATÓR adj. (fig.) monopolizator.

ACÁR s. macagiu.

ACARÉT s. (mai ales la pl.) v. *dependință*.

ACARINÁTE s. (ORNIT.) ratite.

ACARIOBIÓN s. v. acariot.

ACARIÓT s. (BIOL.) acariobioint.

ACAROFÍL adj. (ZOOl.) acarofitic.

ACAROFÍTIC adj. v. acarofil.

accéde vb. v. *AJUNGE*.

ACCELERÁ vb. a grăbi, a iuți, a urgenta, a zori.

ACCELERÁRE s. grăbire, iuțire, urgentare, zorire.

ACCELERÁT adj. grăbit, iuțit, rapid, zorit.

ACCÉNT s. v. *ton*.

ACCENTUÁ vb. 1. a evidenția, a întări, a marca, a puncta, a releva, a reliefa, a sublinia, (livr.) a învedera, a potența. (*A ~ calitatele lucrării*). 2. v. *insista*. 3. v. *intensifica*.

ACCENTUÁRE s. 1. accentuație. (*O ~ corecta a cuvintelor*). 2. evidențiere, întărire, marcare, relevare, reliefare, subliniere, (livr.) potențare. (*~a unor trăsături ale lucrării*)

ACCENTUÁT adj. 1. v. *tonic*. 2. evidențiat, întărit, marcat, reliefat, subliniat, (livr.) potențat. (*Semnificații ~e*). 3. v. *proeminent*. 4. v. *evidenț*.

ACCENTUÁTIE s. v. *accentuare*.

accépt s. v. *încuvîntare*.

ACCEPTÁ vb. 1. v. *aproba*. 2. v. *admitre*. 3. v. *consumi*. 4. v. *agrea*. 5. v. *îngădui*. 6. v. *împărtăși*.

ACCEPTÁBIL adj. 1. admisibil, convenabil, mulțumitor, satisfăcător, (fam.) pasabil. (*Soluție ~ă pentru ambele părți*). 2. admisibil, bunicel, convenabil, suportabil, tolerabil, (fam.) pasabil. (*Are o situație ~ă*). 3. v. *decent*. 4. v. *convenabil*. 5. v. *plauzibil*.

ACCEPTÁRÉ s. 1. v. *aprobare*. 2. v. *admitere*. 3. admitere, recunoaștere. (*~a unui alt punct de vedere*)

ACCEPTÁT adj. 1. v. *aprobat*. 2. v. *admis*. 3. admis, recunoscut. (*Opinie unanim ~ă*)

ACCÉPTIE s. v. *sens*.

ACCÉS s. 1. v. *intrare*. 2. v. *criză*.

ACCESÍBIL adj. 1. abordabil, practicabil. (*Un drum ~ă*). 2. v. *convenabil*. 3. inteligibil. (*Un text ~ă*)

ACCIDÉNT s. neregularitate. (*~ de teren*). 2. v. *alterație*.

ACCIDENTÁL adj. v. *înțimplător*.

ACCIDENTÁT adj. (GEOGR.) denivelat, învelurat, neregulat. (*Teren ~ă*)

ACÉL adj. cel.

ACÉLA pron. cela, (pop.) äla.

ACÉRB adj. v. *înverșunat*.

ACÉSTA pron. (pop.) ästa.

ACETALDEHÍDĂ s. (CHIM.) etanol, aldehidă acetică.

ACETANILÍDĂ s. (CHIM.) fenilacetamidă.

ACETÁT s. (CHIM.) acetat de celuloză = acetilceluloză; acetat de polivinil = poliacetat de vinil.

ACETILCELULÓZĂ s. v. *acetat de celuloză*.

ACETILÉNĂ s. v. *alchină*.

ACETILURĂ DE CÁLCIU s. v. *carbid*.

ACETOARSENÍT DE CÚPRU s. v. *verde de Paris*.

ACETONÁT s. (CHIM.) dimetilketonă, propanonă.

ACETONITRIL s. v. *nitrit acetic*.

ACHERÓTIC adj. subpămintean.

ACICULÁR adj. aciculiform.

ACICULIFÓRM adj. acicular.

ACHITÁ vb. 1. a lichida, a onora, a plăti. (*Și-a ~ datoria*). 2. a număra, a plăti. (*I-a ~ pînă la ultimul leu*)

achitáre s. v. *OMORÍT*.

ACHITÁRE s. lichidare, onorare, plată, plătire.

achitáre s. v. *OMORÍRE*.

achitát adj. v. *OMORÍT*.

ACHIŪ s. tac.

ACHIZITÓR s. colector. (*~ de lapte*)

ACHIZITIONÁ vb. 1. v. *cumpăra*. 2. v. *procura*.

ACHIZITIONÁRE s. v. *cumpărare*.

ACÍCLIC adj. v. *aperiodic*.

ACID s. (CHIM., FARM.) acid acetic = acid etanoic; acid acetilsalicilic v. aspirină; acid antimonic = acid hexahidroxiantimonic; acid ascorbic v. vitamina C; acid azotic = acid nitric, (pop.) apă-tare; acid

azotos = acid nitros; **acid carbolic** v. fenol; **acid cianhidric** = acid prusic; **acid citric** = acid tartric, sare de lăimi; **acid dietil-barbituric** v. veronal; **acid ditionos** = acid hidrosulfuros; **acid etanoic** v. **acid acetic**; **acid fenic** v. **fenol**; **acid fosforic** = acid ortofosforic; **acid glutamic** = glutacic; **acid hexahidroxiantimonic** v. **acid antimonic**; **acid hidrosulfuros** v. **acid ditionos**; **acid nalidixic** v. negram; **acid nicotinic** v. vitamina PP; **acid nitric** v. **acid azotic**; **acid nitros** v. **acid azotos**; **acid ortofosforic** v. **acid fosforic**; **acid ortosilicic** v. **acid silicic**; **acid paraaminobenzoic** v. **vitamina H₂**; **acid paraaminosalicilic** v. **pas; acid picric** = trinitrofenol; **acid pirogalolic** v. pirogalol; **acid prusic** v. **acid cianhidric**; **acid rodanhidric** v. **acid tiocianic**; **acid silicic** = acid ortosilicic; **acid sulfhidric** v. hidrogen sulfurat; **acid sulfocianidric** v. **acid tiocianic**; **acid sulfuric** = vitriol; **acid sulfuric fumans** v. **oleum**; **acid tanic** v. **tanin**; **acid tartric** v. **acid citric**; **acid tiocianic** = acid rodanhidric, acid sulfocianidric.

ACIDIZÁRE s. v. **acidulare**.

ACIDOFÍL adj. eozinofil, oxifil.

ACIDÓL s. (FARM.) betacid.

ACIDULÁRE s. acidizare, acidulație.

ACIDULÁȚIE s. v. **acidulare**.

ACIPENSERICULTURĂ s. v. sturionicultură.

ACIPENSERÍD s. v. sturion.

ACIUĂ vb. v. **pripăși**.

ACIUÁRE s. v. **pripășire**.

ACIUATĂ vb. a ovăționa.

ACLAMÁȚII s. pl. ovății (pl.), urale (pl.).

ACLIMATÁ vb. v. **aclimatiza**.

ACLIMATIZÁ vb. a (se) aclimata, a (se) acomoda, a (se) adapta, a se autohtoniza, a (se) dedă, a (se) deprinde, a (se) familiariza, a (se) învăță, a (se) obisnuie.

ACLIMATIZÁRE s. acomodare, acomodație, autohtonizare, adaptare, deprindere, familiarizare, obisnuire.

ACLIMATIZÁT adj. acomodat, deprins, familiarizat, obisnuit.

ACLORHIDRÍE s. anaclorhidrie.

ACLOROPSÍE s. (MED.) deuteranopie.

ACMÉE s. apogeu, culme, punct culminant.

ACNÉE ROZACÉE s. v. cuperoză.

ACÓLO adv. (pop.) colo.

ACOMODÁ vb. v. **aclimatiza**.

ACOMODÁRE s. v. **aclimatizare**.

ACOMODÁT adj. v. **aclimatizat**.

ACOMODÁȚIE s. v. **aclimatizare**.

ACOMPANIÁ vb. 1. (MUZ.) a secunda. (*îl la pian*) 2. v. **însotī**.

ACOMPANIAMÉNT s. (MUZ.) (pop.) hang, ison.

ACOMPANIÉRE s. v. **însotire**.

ACÓNT s. 1. arvnă, avans, avantaj, beneficiu, cîștig, profit. 2. favoare, privilegiu.

ACONTÁ vb. a arvuni.

ACOPERĂMÎNT s. v. **acoperiș**.

ACOPERÍ vb. 1. v. **înveli**. 2. v. **îmbrăca**. 3. v. **astupa**. 4. a ascunde, a masca. (Perdeaua ~ ușa.) 5. v. **ungle**. 6. a scăldă, a umple. (O sudoare rece ~ trupul.) 7. v. **parcurge**.

ACOPERÍRE s. 1. v. **învelire**. 2. v. **îmbrăcare**. 3. v. **astupare**. 4. a ascundere, masca. (~ a unei ușă cu o perdea.)

ACOPERÍS s. acoperămînt, înveliș, învelitoare.

ACOPERÍT adj. 1. v. **învelit**. 2. v. **îmbrăcat**. 3. v. **astupat**. 4. aascuns, camuflat, mascat. (O ușă ~.) 5. v. **plin**.

ACÓRD s. 1. v. **înțelegere**. 2. (JUR.) aranjament, ascultare, compliantă, conformare (comportamentală), consens, înțelegere, supunere. 3. v. **concordanță**. 4. v. **armonie**. 5. v. **încuvîntare**. 6. (FIZ.) sintonie. 7. (MUZ.) armonie, consonanță, unisonanță.

ACORDÁ vb. 1. a da. (~ -mi, te rog, puțină atenție!) 2. v. **conferi**. 3. (FIZ.) a sincroniza. 4. a potrivi, a regla. (A ~ un aparat de radio.) 5. v. **înstruna**.

ACORDÁJ s. v. **înstrunare**.

ACORDÁRE s. 1. v. **conferire**. 2. (FIZ.) sincronizare. 3. v. **înstrunare**.

ACORDÁT adj. v. **înstrunat**.

ACORDÓR s. (MUZ.) cheie.

ACÓRT adj. amabil, simpatic.

ACOSTÁ vb. 1. a aborda. (Nava ~ la Constanța.) 2. (fig.) a agăța, (arg.) a pescui. (A ~ o femeie.)

ACOSTÁBIL adj. abordabil.

ACOTILEDÓN adj. v. **acotiledonat**.

ACOTILEDONÁT adj. acotiledon.

ACREDITÁ vb. a autoriza, a delega, a împunerici, a învesti.

ACRÍ vb. 1. a (se) înăcri, a (se) oteți. (Vinul s-a ~.) 2. v. **mura**. 3. v. **altera**.

acrí vb. v. **DEZGUSTA**. PLICTISI.

ACRIBÍE s. v. **conștiinciozitate**.

ACRIFLAVÍNA s. v. **tripaflavínă**.

ACRILONITRÍL s. v. **nitril acrilic**.

acrimonie s. v. **SARCASM**.

acrimoniós adj. v. **SARCASTIC**.

ACRÍRE s. 1. înăcire, otetire. (~ a vinului.) 2. v. **murare**. 3. v. **alterare**.

ACRÍT adj. 1. acru, înăcrăt, otetit. (Vin ~.) 2. v. **murat**. 3. v. **alterat**.

ACRÍTURI s. pl. v. **murături**.

ACROBÁTIC adj. echilibristic, (livr.) funambulesc.

ACROCEFALÍE s. (MED.) oxicefalie.

ACROFOBÍE s. (MED.) hipsofobie.

ACROGAMÍE s. (MED.) şalazogamie.

ACROLEÍNA s. (CHIM.) propenal, aldehidă acrilică.

ACROMÁT adj. v. **acromatic**.

ACROMÁTIC adj. acromat.

ACROMATÓP adj., s. v. **acromatopsic**.

ACROMATÓPSIC adj., s. acromatop.

ACROMATÓPSIE s. (MED.) acromazie.

ACROMAZÍE s. v. **acromatopsie**.

ACROMEGALÍE s. (MED.) boala lui Pierre Marie și Marinescu.

ACRÓMIC adj. fără culoare, incolor.

ACRÓNIC adj. v. **atemporal**.

acrosá vb. v. **AGÁȚA**.

ACROSÁJ s. v. **acrosare**.

acrosáj s. v. **AGÁȚARE**.

ACROSÁRE s. (SPORT) acrosaj.

acrosáre s. v. **AGÁȚARE**.

ACRU adj. 1. v. **acrit**. 2. v. **bătut**. 3. v. **murat**. 4. v. **alterat**.

ACTÁNT s. (LINGV.) subiect.

ACTÍNIE s. (ZOOl.; *Actinia*) anemonă-de-mare, dedițel-de-mare, trandafir-de-mare.

ACTINOGRÁF s. actionometru înregistrător.

ACTÍV adj. 1. v. **hemic**. 2. v. **dinamic**. 3. v. **sustinut**.

ACTIVÁ vb. 1. a lucra, a munci. (~ în cercetare.) 2. a dinamiza, a intensifica, a înviiora, a stimula. (A ~ un proces.) 3. v. **excita**.

ACTIVÁT adj., s. (CHIM.) activator.

ACTIVÁRE s. 1. dinamizare, intensificare, înviiorare, stimulare. (~ a unui proces.) 2. v. **excitare**.

ACTIVATÓR adj., s. v. **activant**.

ACTIVIST s. (POL.) nomenclaturist.

ACTIVITÁTE s. îndeletnicire, lucru, muncă, ocupație, precupare, treabă.

ACTIVIZÁ vb. a dinamiza, a impulsiona.

ACTÓR s. artist, interpret.

ACTORIE s. teatru. (S-a lăsat de ~.)

ACTRÍTÁ s. artistă, interpretă.

ACTUAL adj. 1. contemporan, curent, prezent. (Moda ~ă.) 2. nou, recent. (Preocupări ~e în biologie.) 3. (fig.) proaspăt, viu. (O amintire mereu ~ă.)

ACTUALITÁTE s. contemporaneitate, prezent.

ACTUALMÉNTE adv. v. acum.

ACTIONÁ vb. 1. (TEHN.) a deplasa, a mișca. (Remorca este ~ de un tractor.) 2. v. proceda. 3. (JUR.) a chema. (L-a ~ în judecată.) 4. (JUR.) a opera. (Povrarea ~ după ce s-au luat măsurile asigurătoare.)

ACTIÚNE s. 1. v. **faptă**. 2. v. **operă**. 3. v. **operatie**. 4. v. **mișcare**. 5. afabulație, fabulație, intrigă, subiect, (livr.) trama, (fig.) țesătură. (~ a unui roman.) 6. v. **proces**. 7. v. **efect**.

ACUFÉNÁ s. (MED.) tinitus, vîjîială în urechi.

ACULALÍE s. jargon, nonsens.

ACULÉU s. ac, ghîmpe, spin.

ACUITÁTE s. 1. agerime, clarvizuire, pătrundere, perspicacitate, subtilitate, (livr.) penetrantă, sagacitate, (fig.) ascuțime. (~ a spiritului.) 2. v. **simț**.

ACÚM adv. 1. imediat, îndată, numai de cînd, (pop.) acuși. (Vin ~.) 2. actualmente. (~ e plecat.) 3. v. adineauri. 4. deocamdată, momentan. (~ nu am timp.)

ACUMETRÍE s. andometrie.

ACUMÉTRU s. audiometru.

ACUMULÁ vb. 1. a (se) aduna, a (se) concentra, a (se) înmagazina, a (se) strînge. (A ~ o mare cantitate de energie.) 2. v. **tezaurizare**. 3. v. **economisi**.

ACUMULÁRE s. 1. adunare, concentrare, înmagazinare, strîngere. (~ de bunuri.) 2. v. **tezaurizare**.

ACUMULÁTOR ELÉCTRIC s. (FIZ.) pilă secundără.

ACUPLÁ vb. a se cupla.

ACUPLÁJ s. cuplaj.

ACUPRESURÁ s. v. **presopunctură**.

ACUPUNCTÓR s. acupuncturist.

ACUPUNCTURÁ s. acupresură, presopunctură.

ACUPUNCTURÍST s. acupunctor.

ACURÁT adj. curat, exact.

ACURATEȚE s. corectitudine, exactitate, precizie, scrupulozitate.
ACUȘĂ vb. (franțuzism) a naște.
acuși adv. v. ACUM.
ACŪT adj. 1. ascuțit, înalt, subțire. (*Sunet ~.*)
 2. adinc, ascuțit, intens, mare, pătrunzător, profund, puternic, violent, viu. (*Durere ~ă.*)

acutiză vb. v. AGRAVA.

acutizare s. v. AGRAVARE.

ACUTUMÉNT s. împoziționare, înzorzonare.

ACUTUMÂNTĂ s. acomodare, adaptare.

ACUZĂ vb. 1. a (se) învinovăti, a (se) învinui, (livr.) a (se) culpabiliza, a (se) incrimina. (*Se ~ unul pe celălalt.*) 2. (JUR.) a inculpa, (livr.) a incrimina. (*Îl ~ de omor.*)

acuză vb. v. MANIFESTA.

ACUZĂRE s. v. acuzare.

ACUZĀT s., adj. v. inculpat.

ACUZATOR s., adj. 1. s. v. procuror. 2. adj. (JUR.) incriminator. (*Faptă ~oare.*) 3. adj. (rar) rechizitorial. (*Ton ~.*)

ACUZĂȚIE s. 1. acuzare, învinovătire, învinuire. (livr.) acuză, culpabilizare, incriminare, incriminație. (*O ~ neîntemeiată.*) 2. (JUR.) acuzare, inculpare, (livr.) incriminare, incriminație. (*Punere sub ~.*)

acuză s. v. ACUZAȚIE.

ACVACULTURĂ s. acvicultură, maricultură.

ACVAPLANIȘT s. schior pe apă.

ACVICULTURĂ s. v. acvacultură.

ACVFĂUNĂ s. faună acvatică.

ACVFUG adj. hidrofob.

ĀCVILĂ s. 1. (ORNIT.) *Aquila* iepurăr, pa-jură. 2. pajură. (*Steag cu ~ imperială.*)

ACVILIN adj. v. coroiaț.

ADÁGIO adv. (MUZ.) închet, lent, rar.

adágiu s. v. MAXIMĂ.

ADAMANTÍN adj. v. diamantin.

ADAMANTINÓM s. adamantblast, ameloblastom, tumoare dentară.

ADAMANTOBLÁST s. v. adamantinom.

ADÁOS s. 1. anexă, apendice, completare, supliment. (~ la un memoriu.) 2. v. spor. 3. (EC.) adaos comercial = rabat comercial.

ADAPTÁ vb. 1. v. aclimatiza. 2. a adecva, a potrivi, (livr.) a aprobia. (*A ~ unu anumit scop.*) 3. v. localiza. 4. v. ajusta.

ADAPTÁBIL adj. (fig.) acomodabil, flexibil, maleabil, mlădios.

ADAPTABILITÁTE s. (fig.) flexibilitate, maleabilitate, mlădiere.

ADAPTÁRE s. 1. v. aclimatizare. 2. adaptare cinematografică v. ecranizare. 3. v. localizare. 4. v. ajustare.

ADÄPÄTOÁRE s. igheab, troacă, uluc.

ADÄPÖST s. 1. culcuș, sălaș. (~ pentru animale.) 2. v. găzduire. 3. azil, refugiu, scăpare, (fig.) liman, (*Își caută un ~.*)

ADÄPÖSTI vb. v. găzduire.

ADÄPÖSTÍT adj. apărat, ferit, ocrotit, păzit, protejat, sigur.

ADÄUGÁRE s. v. adiție.

ADDUBITÁȚIE s. dubitație.

ADECVĂ vb. v. adapta.

ADECVÁRE s. v. potrivire.

ADECVÁT adj., adv. 1. adj. v. nimerit. 2. adv. v. recomandabil. 3. adj. v. propriu. 4. adj. v. binevenit.

ADEFÁG adj. v. vorace.

ADEFAGÍE s. bulimie, foame excesivă, hiperorexie.

ADENOFIBRÓM s. (MED.) fibroadenom.

ADEMENÍ vb. 1. v. tenta. 2. v. însela. 3. v. seduce.

ADEMENÍRE s. 1. v. tentație. 2. v. înselare. 3. v. seducere.

ADEMENÍT adj. 1. v. înselat. 2. v. sedus.

ADEMENÍTÓR adj., s. 1. adj. atrăgător, ispititor, îmbietor, seducător, tentant. (*O perspectivă ~oare.*) 2. s., adj. v. seducător.

ADENOHOPOFÍZĂ s. v. hipofiză.

ADENOIDÍTĂ s. v. vegetație.

ADÉPT s. partizan, susținător, (rar) părtăș.

ADERÁB vb. 1. a se ralia. (*A ~ la o doctrină.*) 2. a intra, a se înscrie. (*A ~ la o organizație.*)

ADERARE s. 1. v. adeziune. 2. intrare, înscriere. (~ la cuiva la organizație.)

ADERÉNTĂ s. (MED.) bridă, legătură, lipire.

ADERMINĂ s. piridoxină, tiamină, vitamina B₆.

ADÉSEA adv. adeseori, des, deseori, frecvent.

ADESEÓRI adv. v. adesea.

ADEVÁR s. 1. (FILOZ.) real, realitate. (*Noțiunea de ~.*) 2. realitate, veridicitate, (livr.) veracitate. (~ul unei opere literare.) 3. autenticitate, exactitate, exactitudine, justețe. (*S-a confirmat ~ul celor spuse de el.*)

ADE-AADM

ADEVÄRÁT adj., adv. 1. adj. aievea, authentic, cert, contestabil, neîndoilenic, neîndoios, nescornit, netârgăduit, pozitiv, real, sigur, veridic, veritabil. (*Un lucru ~.*)

2. adv. (interrogativ) cert, serios, sigur. (~! Așa s-ai ~ întâmplat lucrurile. ~ ~ ?).

3. adj. corect, drept, exact, just. (*Concluzii ~e.*) 4. adv. drept, just. (*A vorbit ~.*)

5. adj. authentic, curat, neaoș, veritabil, (pop. și fam.) sadea, get-beget. (*Tărân ~.*) 6. adj. v. efectiv. 7. adj. v. sincer.

8. adj. authentic, curat, nefalsificat, original, veritabil. (*Bea o cafea ~ă.*)

ADEVERÍ vb. 1. v. confirma. 2. a se confirma, a se împlini, a se îndeplini, a se realiza. (*Previziunile lui s-au ~.*)

ADEVERINTĂ s. dovdă, mărturie.

ADEVERIRE s. v. confirmare.

ADEVERIT adj. v. dovedit.

ADEZIÚNE s. 1.aderare, raliere. (~a lui la o cauză.) 2. v. consimțămînt. 3. v. sufragiu.

adiacent adj. v. ALĂTURAT. CONTINUU. ÎNREDIT. ÎNVECINAT.

ADIACÉNTĂ s. alăturare, vecinătate.

ADIAFORIE s. apatie, dezinteres, indiferență, pasivitate.

ADICÁ adv. anume, (livr.) recte.

ADIDAȘI s. bascheti.

ADIÉRE s. boare, pală, suflu, undă. (*O ~ de vînt.*)

ADIMENSIONÁL adj. fără dimensiuni.

ADINEÁURI adv. acum. (*Chiar ~ a plecat.*)

AD-INTERIM adj. învar. (POL.) interimar.

ADÍO interj. amin!, gata!, (fam.) aleluia!

ADIPOCÍT s. celulă adiposă.

ADIPOFIBRÓM s. (MED.) gipofibrom.

ADIPOÍD adj. lipoid.

ADIPÓM s. (MED.) lipom.

ADIPÓS adj. (ANAT.) gras, seboreic.

ADÍTIE s. 1. (CHIM.) adăugare. 2. (FIZIOL.) adiție latentă = sumăție.

adiție s. v. ADUNARE.

aditioná vb. v. ADUNA. TOTALIZA.

aditionál adj. v. SUPLIMENTAR.

aditionáre s. v. ADUNARE. TOTALIZARE.

ADÍNC adj. s. 1. adj. afund, mare, profund. (*O groapă ~ă.*) 2. s. adîncime, afund, fund, profunzime, străfund. (*Din ~ul lacului.*) 3. s. adîncime, afund, fund, profunzime, străfund, (fig.) baiere (pl.), măruntaie (pl.). (*În ~ul pârâintului.*) 4. s. v. prăpastie.

5. adj. compact, dens, des, gros. (*Ceață ~ă.*) 6. adj. intim, lăuntric, profund. (*Natura ~ă a unui fenomen.*)

7. adj. v. absolut. 8. adj. v. esențial. 9. adj. v. gros. 10. adj. v. profund. 11. adj. v. acut. 12. adj. greu, profund. (*Un som ~.*)

ADÎNCÍ vb. 1. v. afunda. 2. v. căsca. 3. a (se) agrava, a (se) amplifica, a crește, a (se) intensifica, a (se) mări, a spori, (fig.) a (se) ascuții. (*Disensiunile s-au ~.*)

adîncire s. v. APROFUNDARE.

ADÎNCÍT adj. v. scobit.

ADÎNCITURĂ s. 1. cufundătură, scobitură, scufundătură. (~ a solului.) 2. v. scobițură. 3. v. gaură. 4. nișă.

ADJECTIVÁ vb. (GRAM.) a (se) adjecțiva.

ADJECTIVÁRE s. (GRAM.) adjecțivizare.

ADJECTIVIZÁ vb. v. adjecțivă.

ADJECTIVÁRE s. v. adjecțivare.

ADJONCTIÚNE s. alipire, unire.

ADJUDECÁ vb. a-și atribui, a-și lua ceva.

ADJUDECÁRE s. adjudecație.

ADJUDECÁȚIE s. v. adjudecare.

ADJÚNCT s. v. secund.

ADJURÁTIE s. rugămintă insistentă.

ADJUTÁNT s. v. plutonier adjutan.

ADJUVÁNT adj., s. (fig.) auxiliar.

AD-LÍTERAM adv. exact, întocmai, literal, textual.

ADMINISTRÁ vb. 1. a cîrmui, a conduce, (rar) a gospodări. (*A ~ un tînuit.*) 2. (MED.) a aplica, a face. (*A ~ cuiva un tratament.*)

ADMINISTRÁRE s. v. administrație.

ADMINISTRÁTOR s. 1. intendent. (~ al unui imobil.) 2. vechil. (~ al unei moșii.)

ADMINISTRÁȚIE s. 1. administrare, cîrmuire, conducedere, (rar) gospodărire, (pop.) oblaşdure. (*Sub ~a lui..*) 2. (MIL.) intendență. (*Oficer de ~.*) 3. (FIN.) administrație financiară = percepție.

ADMIRÁBIL adj. deosebit, excelent, încin-tător, minunat, remarcabil.

ADMIRÁȚIE s. apreciere, prețuire, încin-tare, stimă.

ADMÍS adj. 1. v. aprobat. 2. acceptat, pri-mit, reușit. (*Candidat ~.*) 3. v. acceptat.

ADMISÍBIL adj. 1. v. acceptabil. 2. v. plau-zibil.

ADMISIBILITÁTE s. v. plauzibilitate.

ADMÍTE vb. 1. v. aproba. 2. a accepta, a primi. (*L-a ~ la club.*) 3. v. consumă. 4. v. îngădui. 5. v. împărtăși. 6. v. presupune.

ADMÍTERE s. 1. v. aprobare. 2. acceptare, primire. (*După ~a lui în asociatie.*) 3. v. acceptare.

ADMONESTÁ vb. v. certa.

ADMONESTÁRE s. v. ceartă.

ADMONESTÁTIE s. v. ceartă.

ADMONITIÚNE s. admonestare, ceartă, observație.

ADNÁT adj. aderență.

ADNÁTIE s. aderență.

ADNOTÁ vb. a glosa. (*A ~ un text vechi.*)

ADNOTÁRE s. v. adnotație.

ADNOTÁTIE s. adnotare, notă, notiță.

ADOLESCÉNT s. efeb, tînăr.

ADOLESCÉNTÁ s. fetișcană, tînără.

ADOLESCENTÍN adj. efeboid.

adolescentin adj. v. TINERESC.

ADOPTÁ vb. 1. v. înfiia. 2. a-și înșuși, a primi, (fig.) a îmbrățișa. (*A ~ o nouă creștină.*)

ADOPTÁRE s. v. înfiere.

ADOPTATÓR s. v. înfiector.

ADOPTÍV adj. 1. v. înfiat. 2. v. vitreg.

ADÓPTIE s. v. înfiere.

ADORÁB vb. a diviniza, a idolatrizata, a venera. **ADORÁBIL** adj. fermecător, admirabil, încîntător.

ADORÁL adj. perioral, lîngă gură.

ADORÁRE s. 1. divinizare, idolatrizare, venerare. (~ a iubitei.) 2. v. adorație.

ADORÁT adj. divinizat, idolatrat, venerat. **ADORÁTIE** s. 1. cult, idolatrie, venerație. (*Simte pentru ea o adevarată ~.*) 2. adorare, extaz, extaziere. (*Stare de ~.*)

ADORBITÁL adj. perioral, lîngă orbite.

adormí vb. v. ALINA. MURI.

adormít adj. v. SOMNOROS.

adormít adj., s. v. MORT.

adormító s., adj. v. SOMNIFER.

ADOSÁT adj. adaxial.

ADRENALINÁ s. (BIOL., FARM.) epinefrină, suprarenină.

ADRESÁ vb. 1. v. înainta. 2. v. expedia.

ADRESÁNT s. v. destinatar.

ADRÉSÁ s. 1. destinație. 2. (INF.) cod, cūvint, simbol. 3. dexteritate, îndemnare.

ADÚCE vb. I. 1. v. duce. 2. v. îndoii. 3. a cauza, a pricinui, a produce, a provoca. (*A ~ mari daune.*) 4. a crea, a produce, a realiza. (*Uzina ~ mari beneficii.*) II. v. semăna.

ADUCERE-AMÍNTE s. v. amintire.

ADULÁ vb. a flata, a linguși (fig.) a peria, a tămia.

ADULÁRÉ s. v. adulata.

ADULATÓR adj., s. lingușitor.

ADULÁTIE s. adulare.

ADULMECÁ vb. 1. a mirosi. (*Ogarul ~ vinatul.*) 2. a simți. (*L-eu ~ ciinii.*)

ADÚLT adj. v. matur.

ADULTÉR adj., s. 1. adj. infidel, necredincios, nefidel, (fig.) trădător. (*Bârbat ~.*) 2. s. (JUR.) infidelitate, înselăciune, necredință, (fig.) trădare. (*A comis un ~.*)

ADULTERÍN adj. v. extraconjugal.

adumbrí vb. v. UMBRI.

ADUNÁ vb. 1. v. acumula. 2. v. tezauriza.

3. v. economisi. 4. (MAT.) a totaliza, (rar) a adiționa, a însuma, a suma. (*A ~ valoarea a doi vectori.*) 5. a (se) întruni, a (se) reuni, a (se) strînge. (*S-au ~ cu toții la școală.*) 6. v. convoca. 7. v. recolta. 8. v. colecta. 9. a (se) înmânunchea, a (se) reuni, a (se) strînge. (*Și-a ~ versurile în volum.*) 10. a colecționa, a culege, a strînge (*A ~ folclor pe teren.*)

ADUNÁRE s. 1. v. acumulare. 2. v. tezaurizare. 3. (MAT.) totalizare, (rar) adiție, adiționare. 4. v. convocare. 5. v. recoltare. 6. v. colectare. 7. colecționare, culegere, strîngere. (~ de texte populare.) 8. v. înțîlnire. 9. v. întrunire. 10. sfat. (~ a hotărât...)

ADUNÁT adj. v. strîns.

ADUNÁT s. v. recoltare.

ADUNÁTÓR adj. v. econom.

ADUNÁTURÁ s. (depr.) gloată, scursură, strînsură, săleahă.

ADÚS adj. 1. aplecat, cocîrjet, cocoșat, curbat, gîrbov, gîrbovit, înclinat, încoviat, îndoio, plecat, strîmb, strîmbat, sucit. (*Cu spatele ~.*) 2. v. coroiaț.

ADVÉRS adj. 1. v. opus. 2. v. dușmănos. 3. (fig.) potrivnic.

ADVERSÁ s., adj. 1. s. concurrent, rival. (~ al cuiva într-o competiție.) 2. s., adj. v. dușman.

ADVERSITÁTE s. 1. ostilitate, potrivnicie, vitregie, vrăjimășie. (~ a celor vremuri.) 2. dificultate, greutate. (~ a soartei.)

ÄER s. (BIS.) epitat.

âere s. pl. v. IFOSE.

aerian adj. v. DIAFAN. FIN. STRÂVEZIU. SUBTİRE. VAPOROS.

AERICÓL adj. (BOT.) epifit.

AERIFÉR adj. aerofor.

AERISÍ vb. a ventila.

AERISÍRE s. ventilaj, ventilare, ventilație.

AERÓB adj. (BIOL.) aerobiotic.

AEROBIÓNT s. organism aerob, oxibiont.

AEROBIÓTIC adj. v. aerob.

AEROBIÓZÁ s. oxibioză.

AEROBÚZ s. air bus, avion subsonic.

AEROCÓSMIC adj. v. aerospațial.

AERODESÁNT s. desant aerian.

AERODRÓM s. v. aeroport.

AEROELECTRÓNICA s. avionică.

AEROFAGIE s. (MED.) colodispepsie.

AEROFÍTÀ s. (BOT.) epifită.

AEROMOTÓR s. anemotrop, motor eolian.

AERONAÚTIC adj. aviatic. (*Industria ~ă.*)

AERONAVÁL adj. aeromaritim.

AERONAVIGÁTIE s. navigație aeriană.

AEROPLÁN s. v. avion.

AEROPÓRT s. aerodrom.

AEROPURTÁT adj. aerotransportat.

AEROSPATIÁL adj. aerocosmic.

AEROTRANSPORTÁT adj. aeropurtat.

AEROTROPISM s. anemotropism.

AEROVEHÍCUL s. aeronaivă.

AEROSTÁTIC s. (FIZ.) statica gazelor.

afabíl adj. v. AFECTUOS. AMABIL. BINE-

VOITOR. CORDIAL.

afabilitáte s. v. AMABILITATE. BUNĂVO-

INTĂ. CORDIALITATE.

AFABULÁTIE s. v. acțiune.

AFACÉRE s. 1. chestiune, interes (pl.), problemă, treabă, (pop. și fam.) drăveră. (*Și-a rezolvat toate ~ile.*) 2. v. tranzacție. 3. speculație, (fam.) bisință, gheșeft, (fam. fig.) învîrteală. (*Face tot felul de ~i.*) 4. v. avantaj.

AFACERÍS s., adj. profitor, speculant, (fam.) bisință.

AFANIPTÉRE s. purici.

AFARÁ interj. ieșil, marș!, pleacă!

AFASÍE s. (MED.) disfazie.

AFEBRÍL adj. apiretic.

afect s. v. EMOTIE. SENTIMENT.

AFFECTÁ vb. a atribui, a destina, a distribui, a repartiza.

AFFECTÁ vb. 1. a impeta, a leza, a prejudicia. (*A ~ bunul mers al..*) 2. v. întrista. 3. a se fandosi, a se prosti, a se sclosi, (pop. și fam.) a se fasoli, a se izmeni, a se scălbăia. (*Nu te mai ~ atîta!*)

AFFECTÁRE s. artificialitate, emfază, grandilocvență, manierism, prețiozitate,

retorism, (pop. și fam.) izmeneală, scălbăială.

AFFECTÁT adj. 1. artificial, bombastic, căutat, conventional, declamativ, declamator, emfatic, fals, grandilocvent, nefiresc, nenatural, pompos, pretențios, retoric, (fig.) prețios, sunător, umflat. (*Stil, limbaj ~.*) 2. artificial, căutat, fals, fortat, nefiresc, nenatural, nesincer, prefațut, silic, silnic, studiat, teatral. (*Gesturi ~e.*) 3. abătut, îndurerat, mînhin, trist.

AFFECTÍV adj. 1. emotiv, emoțional. (*Proces ~.*) 2. duios, sensibil, tandru, sentimental. (*O viață ~ă bogată.*)

AFFECTIVITÁTE s. emotivitate, sensibilitate, sentimentalitate, simțire.

AFFECTUÓS adj. 1. v. binevoitor. 2. dezmeridător, drag, drăgăștos, duios, iubitor, mîngiector, tandru, (fig.) cald. (*Cuvinte ~oase.*)

AFFECTUÍNE s. I. 1. v. bunăvoie. 2. v. simpatie. 3. v. dragoste. II. 1. v. boală. 2. ~ cardiacă = cardiopatie.

AFEMEIÁT adj., s. 1. adj. (pop. și fam.) muierică. (*Bârbat ~.*) 2. s. crai, (pop. și fam.) berbant, craidon, muierică, muieră, (fam.) donjuan, (glumet) fus tangiu. (*E un mare ~.*)

AFERÁ vb. a incumba.

AFERÁT adj. copleșit, foarte ocupat, preoccupied.

AFERÉNT adj. (ANAT.) centripet. (*Nervi ~i.*)

AFFERENTÁIE INVERSÁ s. v. conexiune inversă.

AFILIÁTIE s. v. afiliere.

AFILIÉRE s. afiliație.

AFÍN adj. înrudit.

AFINÁJ s. v. afinare.

AFINÁRE s. (IND., TEHN.) afinaj.

AFINITÁTE s. v. potrivire.

AFIRMÁ vb. 1. a declară, a mărturisi, a relata, a spune, a zice. (~ următoarele...) 2. a se auzi, a se spune, a se săptă, a se vorbi, a se zice, a se zvoni. (*Se ~ că a plecat.*) 3. v. manifestă. 4. v. susține. 5. a se evidenția, a se impune, a se remarcă. (*S-a ~ în teatru.*)

AFIRMARE s. v. manifestare.

AFIRMÁTIE s. cuvînt, declarație, mărturisire, relatare, spusă, vorbă, zisă, (livr.) asertiune.

AFÍS s. v. anunț.

AFÍSAJ s. v. afișare.

AFÍSARE s. afișaj.

AFIȘIER s. avizier, panou. (Afisare) derivare progresivă.
AFIXARE s. (LINGV.) derivare progresivă.
AFINAT adj. 1. moale, poros, pufoz, (rar) înfoiat. (*Pămint ~.*) 2. v. pufoz.

AFLĂ vb. 1. v. găsi. 2. a se auzi, (fig.) a răsufla, a transpira. (*Secretul s-a ~ repede.*) 3. a cunoaște, a ști. (Vrei să ~ adevărul?) 4. v. inventa. 5. a exista, a fi, a se găsi. (Se ~ acolo mărfuri din abundență.) 6. a fi, a se găsi, a sta. (*Plicul se ~ pe masă.*) 7. a fi, a figura, a se găsi, a se număra. (Se ~ printre invitați.) 8. v. pomeni. 9. v. situa. 10. v. consta. 11. a primi. (A ~ vestea a doua zi.)

AFLARE s. 1. v. găsire. 2. primire. (După ~a vești.)

AFLICȚIUNE s. 1. durere mare. 2. pedeapsă directă.

AFLOGISTIC adj. neinflamabil.

AFLORIMENT s. (GEOL.) deschidere geologică.

AFLUENȚĂ s. v. aglomeratie.

afluență s. v. BELŞUG. BOGĂTIE. PRISOS.

AFLUȚ s. v. aglomeratie.

AFOLAT adj. ieșit din minti, înnebunit, nebun.

AFON adj. v. surd.

AFONIZARE s. (FON.) asurzire.

AFORISM s. v. maximă.

AFORISTIC adj. sentențios. (*Stil ~.*)

AFOTIC adj. lipsit de lumină.

AFRETĂ vb. (MAR.) a navlosi.

AFRETARE s. (MAR.) navlosire.

AFRICANIST s. africanolog.

AFRICANOLÓG s. africanist.

AFRICATĂ s., adj. (FON.) semioclusivă.

AFRIKÁANDER s. bur.

AFRÓNT s. v. jignire.

afumă vb. v. ÎMBĂTA.

afumát adj. v. BEAT.

AFUMÁTOARE s. 1. (BIS.) casoletă, căjuie. (*În ~ se ard mirodenii.*) 2. afumătorie. (~a pentru cîrnată.)

AFUMĂTORIE s. v. afumătoare.

AFÚND adj., s. 1. adj. v. adînc. 2. s. v. adînc.

AFUNDÁ vb. 1. a (se) adînci, a (se) cufunda, a (se) înfundă, a (se) scufunda. (*Picioarele i se ~ în zăpadă.*) 2. v. cufunda. 3. v. înfundă.

AFUNDÁRE s. adîncire, cufundare, înfundare, scufundare.

AFURISÉNIE s. v. excomunicare.

AFURISÍ vb. 1. v. excomunica. 2. v. blestema.

AFURISIRE s. v. excomunicare.

AFURISÍT adj., s. 1. adj. v. excomunicat. 2. adj., s. blestemăt, ciînos, hain, îndrăcit, rău, ticălos, (pop. și fam.) pîrdalnic, (pop.) împielităt. (~ul de el!)

AGÁLE adv. alene, domol, încet, încetinel, încetisor, lin, liniștit, ușurel, (pop.) căinel.

AGALMATOLÍT s. v. pirofil.

AGAMOGENEZĂ s. agamogenie.

AGAMOGENÍE s. v. agamogeneză.

AGÁPĀ s. masă colegială.

AGAR-AGÁR s. geloză.

AGASÁ vb. v. enerava.

AGASÁNT adj. v. enervant.

AGASÁT adj. v. enervat.

AGAVACÉE s. (BOT.) agavă.

AGÁVĀ s. v. agavacee.

AGÁTĀ vb. 1. a (se) atîrna, a (se) prinde, a (se) punе, a (se) spînzura, a (se) suspenda, (livr.) a (se) acrosă, (pop.) a (se) anina. (A ~ ceva în cui.) 2. a se apuca, a se atîrna, a se prinde, a se ține, (pop.) a se anina. (Se ~ de crengi ca să nu cadă.) 3. v. fixa.

agătă vb. v. ACOSTA. CRAMPONA.

AGÁTÁRE s. 1. agătat, atîrnare, atîrnat, prindere, prins, spînzurare, spînzurat, suspendare, (livr.) acrosaj, acrosare, (pop.) aninare, aninat. (~a unui obiect în cui.) 2. v. fixare.

AGÁTÁT adj. atîrnat, spînzurat, suspendat, (pop.) aninat.

AGÁTÁT s. v. agătare.

AGÁTÁTOARE s. atîrnătoare, gaică.

AGÁTÁTÓR adj. cătărător, suitor, urcător. ageamiu adj., s. v. INCAPABIL. NECUNOSCĂTOR. NEȘTIUTOR.

ageamiu s. v. DEBUTANT. ÎNCEPĂTOR.

AGÉNDÁ s. v. ordine de zi.

AGENEZIE s. v. sterilitate.

AGÉNT s. 1. (arg.) copoi. (~ de poliție.) 2. v. spion. 3. agent de perceptie v. perceptor. 4. agent sanitar v. felcer. 5. factor. (~ natural.) 6. agent chimic v. reactiv. 7. agent de bursă = (englezism) dealer, vinzător (intermediar).

AGENTURĂ s. 1. v. sucursală. 2. oficiu. (~ de turism.)

AGENTIE s. v. sucursală.

ÁGER adj. 1. v. sprinten 2. v. intelligent. 3. v. perspicace.

AGERÍME s. 1. v. sprinteneală. 2. v. inteligență. 3. v. acuitate.

AGÉSTRU s. v. con de dejectie.

aghesmuí vb. v. BATE. ÎMBĂTA.

aghesmuít adj. v. BEAT.

AGHIÚTĀ s. v. drac.

AGÍL adj. v. sprinten.

AGILITÁTE s. v. sprinteneală.

AGITÁ vb. 1. a clocoțit, a (se) frâmîntă, a fremață, a (se) învolbura, a (se) zbate, a (se) zbuciuma. (Apele crescute se ~ în matcă.) 2. a (se) clătină, a (se) scutura. (A ~ lichidul în eprubetă.) 3. v. stîrni. 4. v. flutura. 5. a se frâmîntă, a se neliniști, a se zbuciuma, a se zvîrcoli. (Nu te mai ~ în mod inutil!) 6. v. forfot. 7. v. instiga. 8. a (se) mișca. (Masele se ~.)

AGITÁT adj. 1. clocoțitor, frâmîntă, fremață, învolburat, tulburat, tumultuos, zbuciumat, (fig.) răzvrătit. (Ape ~e.) 2. v. turbulent. 3. v. zbuciumat. 4. v. critic.

AGITATÓR s., adj. v. instigator.

AGITATÍE s. 1. clocoț, frâmîntare, fremaț, învolburare, tălăzire, tumult, vuie, zbătere, zbucium, zbuciumare. (~a apelor umflate.) 2. v. turbulentă. 3. ebulliție, efervescentă, frâmîntare, neastîmpă, neliniște, zbucium. (Stare de ~ susținută.) 4. frâmîntare, tulburare, vîlvă, zarvă. (Din nimic s-a stîrnit o ~.) 5. v. înfrigurare. 6. v. forfotă.

AGLOMERÁ vb. a se conglomeră, a se suprapopula, a se ticsi.

AGLOMERÁNT s. v. liant.

AGLOMERÁT adj. suprapopulat, ticsit.

AGLOMERATÍE s. 1. affluentă, afflux, ancombrament, busculadă, grămădeală, îmbulzeală, înghesuială, îngrămădeală, învălmășeală. (O ~ de nedescris.) 2. v. localitate.

AGNÁTE s. agnostomi.

AGNATÓMI s. v. agnate.

AGONÍE s. 1. preludiul morții. 2. (fig.) decădere, declin.

AGONISEÁLĂ s. v. economie.

AGONÍS vb. v. economisi.

AGONÍSE s. 1. v. economisire. 2. v. economie.

AGONÍSTÀ s. v. economie.

AGONÍSTIC adj. v. agonizant.

AGONÍZ vb. (MED.) (fig.) a se stinge.

agonizant s., adj. v. MURIBUND.

AGRÁFĂ s. 1. v. copacă. 2. v. clamă.

agramát adj. v. IGNORANT. INCULT.

agramatism s. v. INCULTURĂ. NEȘTIINTĂ.

AGRANULOCÍT s. leucocită negranulată.

AGRÁR adj. v. agricol.

AGRARIÁN adj., s. 1. adj. agrar. 2. s. agricultor.

AGRAVÁ vb. 1. a (se) înrăti, a (se) deteriora. (Starea bolnavului s-a ~.) 2. v. adînci. 3. a (se) îngreua, a (se) înrăutăti. (Situatia infractorului s-a ~.)

AGRAVÁRE s. 1. înrăire, înrăutărire, (livr.) acutizare, (fig.) deteriorare. (~a stării bolnavului.) 2. v. înrăutărire.

AGRAVÁT adj. v. înrăutătit.

AGRAÉ vb. 1. v. simpatiza. 2. (POL.) a accepta. (A ~ un ambasador.)

AGREÁBIL adj., adv. 1. adj. v. simpatic. 2. adj. v. plăcut. 3. adj. atrăgător, plăcut, prietenos. (Un interior ~.) 4. adj. amuzant, antrenant, delectabil, distractiv, drăguț, încreditor, plăcut. (Spectacol ~.) 5. adj. plăcut, (fig.) dulce. (Clipa ~e.) 6. adv. v. plăcut.

AGREEMÉNT s. (POL.; englezism) acord oficial, aprobare, consumătă (dat unui diplomat străin).

AGREGÁ vb. (TEHN.) a se alipi, a se reunii, a se uni.

AGREGÁRE s. aggregație.

AGREGATÍE s. v. agregare.

AGREMÉNT s. v. distractie.

AGRESIÚNE s. atac. (~ la persoană.)

AGRESIV adj. 1. militarist, provocator, războinic, (fam.) belicos. (Politici ~.) 2. v. violent.

AGRESÓR s. atacator, cotropitor, invadator, năvălit.

agrest adj. v. CÎMPENESC. PASTORAL. RURAL. RUSTIC.

AGRÍCOL adj. agrar, agrarian.

AGRIORTIMÍE s. (MED.) nebunie furioasă.

AGROBIOCENÓZĂ s. v. agrocenoza.

AGROCENÓZĂ s. (AGRON.) agrobiozenoza.

AGROECOSISTÉM s. ecosistem agricol.

AGROFÍTE s. plante de cultură.

AGROGEOLOGÍE s. v. pedologie.

AGROLOGÍE s. v. agrotehnică.

AGROSTOLOGÍE s. v. graminologie.

AGROTEHNÍCĂ s. agrologie.

AGROZOOTEHNÍCĂ s. v. agrozootehnie.

AGROZOOTEHNÍE s. agrozootehnică.

AGRÚME s. fructele citrice.

AGURIJOÁRĂ s. (BOT.; Portulaca grandiflora) portulacă.

AH interj. v. of.

AHASVÉRIC adj. veșnic rătăcitor.